

گیاهان دارویی اقتصادی

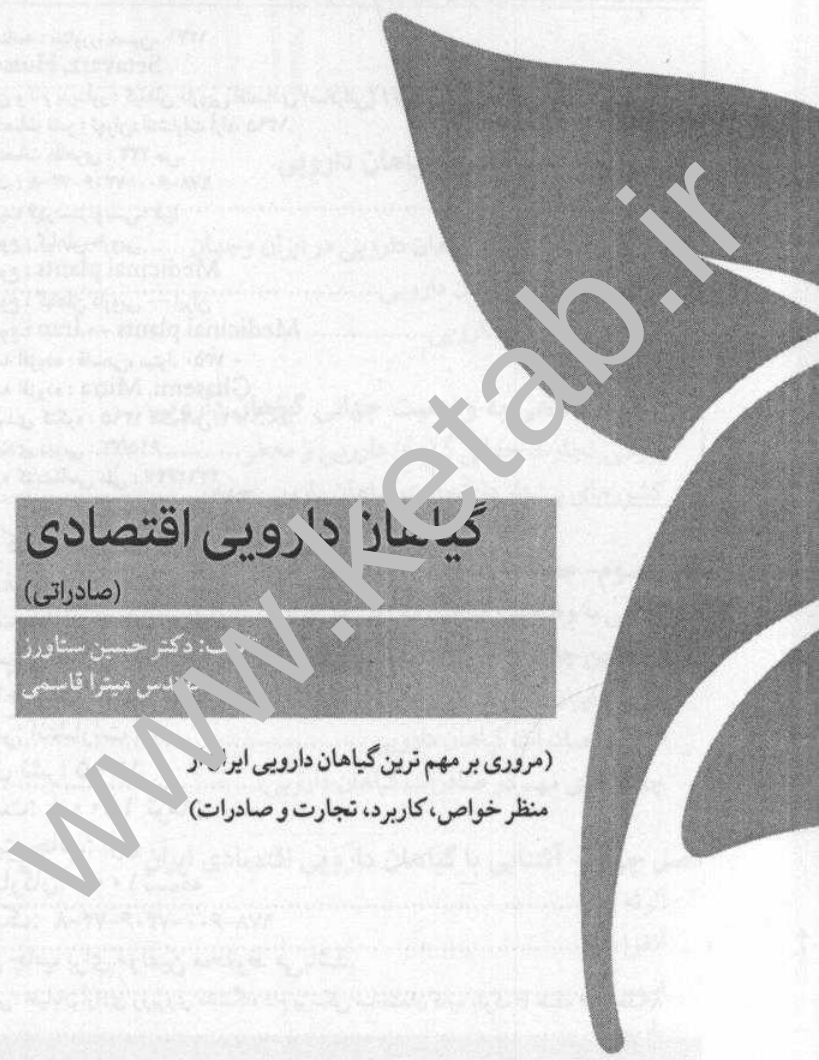
(صادراتی)

تأليف: دکتر حسین ستاورز

مدرس میراث فاسمی

(مروری بر مهم ترین گیاهان دارویی ایران در

منظر خواص، کاربرد، تجارت و صادرات)

سرشناسه : ستاورز، حسین، ۱۳۴۱

Setavarz, Hussein

عنوان و نام پدیدآور : گیاهان دارویی اقتصادی (صادراتی) / تالیف حسین ستاورز، میترا قاسمی.
مشخصات نشر : تهران: انتشارات آراه، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری : ۲۳۲ ص.

شابک : ۸-۷۴-۷۴۰۶-۶۰۰-۹۷۸

وضعیت فهرست نویسی : فیا

موضوع : گیاهان دارویی

موضوع : Medicinal plants

موضوع : گیاهان دارویی -- ایران

موضوع : Medicinal plants -- Iran

شناسه افزوده : قاسمی، میترا، ۱۳۵۰ -

شناسه افزوده : Ghassemi, Mitra

رده بندی کنگره : RS۴۱۱۲۳۰۴

رده بندی دیویی : ۶۱۰/۳۲

شماره کتابشناسی ملی : ۴۱۰۶۰۲

نام کتاب: گیاهان دارویی اقتصادی (صادراتی)

مؤلفین: دکتر حسین ستاورز - میترا قاسمی

صفحه آرای: یاسر عزآباد

چاپ و نظارت چاپ: محمداسد دولتی

طراح جلد: محمداسد دولتی

ناشر: انتشارات آراه

سال نشر: ۱۳۹۵

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شابک: ۸-۷۴-۷۴۰۶-۶۰۰-۹۷۸

حق چاپ برای مؤلفین محفوظ می باشد.

آدرس: خیابان آزادی روبروی دانشگاه دام پزشکی ساختمان کاوه بلوک b طبقه ۶ واحد ۸۹

فهرست مطالب

۷.....	مقدمه
۹	فصل اول- آشنایی کلی با گیاهان دارویی
۹.....	تعریف گیاهان دارویی
۹.....	تاریخچه استفاده از گیاهان دارویی در ایران و جهان
۱۳.....	گرایش‌های نوین به گیاهان دارویی
۱۴.....	مواد موثره گیاهان دارویی
۲۳	فصل دوم- بررسی وضعیت جهانی گیاهان دارویی
۲۳.....	بررسی تجارت جهانی گیاهان دارویی و معطر
۲۵.....	کشورهای پیش‌تاز در تجارت گیاهان دارویی جهان
۲۷	فصل سوم- جایگاه گیاهان دارویی در ایران
۲۷.....	نگاهی به وضعیت گیاهان دارویی در ایران
۳۰.....	مهم‌ترین چالش‌های گیاهان دارویی در ایران
۳۲.....	جایگاه ایران در تجارت جهانی گیاهان دارویی
۳۳.....	اهمیت صادرات گیاهان دارویی
۳۷.....	چالش‌های مهم در صادرات گیاهان دارویی
۴۱	فصل چهارم- آشنایی با گیاهان دارویی اقتصادی ایران
۴۴.....	آلوئه ورا
۵۱.....	آنگوزه
۵۸.....	انیسون
۶۳.....	باریجه
۶۹.....	ترخون
۷۵.....	چای ترش

۸۰.....	حنا
۸۵.....	درخت پسته وحشی (بنه) مولد سقز
۹۲.....	رازبانه
۹۸.....	زدو (صمغ بادام کوهی)
۱۰۳.....	زرشک
۱۱۰.....	زعفران
۱۲۲.....	زولنگ
۱۲۶.....	زیره سبز
۱۳۲.....	زیره سیاه ایرانی
۱۳۷.....	زرد
۱۴۲.....	ژاکرت
۱۴۶.....	شویله
۱۵۱.....	شیرخشت ابدی
۱۵۷.....	شیرین بیان
۱۶۴.....	عناب
۱۷۰.....	کاکوتی
۱۷۵.....	کرفس کوهی
۱۸۰.....	گشنیز
۱۸۴.....	گلپر ایرانی
۱۸۹.....	گون مولد کتیرا
۱۹۶.....	گل محمدی
۲۰۲.....	مرزه
۲۰۷.....	مریم گلی
۲۱۳.....	موسیر ایرانی
۲۱۷.....	نوروزک
۲۲۲.....	منابع

مقدمه:

انسان در پی ارتقاء تکامل و حیات خویش، همیشه برای مرتفع کردن نیازهای جسمی و روحی، غذا، دارو، پوشاک و پناهگاه به طبیعت وابسته بوده است. در این میان، گیاهان نه تنها بخش اعظمی از غذای مورد نیاز انسان را تأمین کرده اند، بلکه سایر نیازهای بشر نیز از طریق گیاهان نیز تأمین شده است. به عنوان مثال تا قبل از پیدایش داروهای شیمیایی، گیاهان دارویی کلیه نیازهای دارویی انسان را تأمین می کرده اند. در واقع گیاهان اهمیت فراوانی در توسعه جوامع داشته اند و در طول تاریخ تحقیقات وسیعی برای یافتن فرآورده‌ها و مواد طبیعی دارویی گیاهی انجام شده است. در حال حاضر، ۲۵ درصد از داروهای موجود، گیاهی دارند و ارزش اقتصادی و تجاری گیاهان دارویی فوق العاده زیاد است. در بعضی آمارها ارزش تجارت جهانی گیاهان دارویی بالغ بر ۴۳ میلیارد دلار در سال برآورد شده است. گرایش عمومی جوامع به استفاده از داروهای گیاهی و درمان‌های گیاهی و به طور کلی فرآورده‌های طبیعی به ویژه در طی سال‌های اخیر روبه افزایش بوده و مهم‌ترین علل آن، اثبات اثرات مخرب و جانبی داروهای شیمیایی از یک طرف و ایجاد آلودگی‌های زیست محیطی که کره زمین را تهدید می‌کند از سوی دیگر بوده است. بیش از ۶۰ درصد مردم آلمان و بلژیک و ۷۴ درصد انگلیسی‌ها تمایل به استفاده از درمان‌های طبیعی گیاهی

دارند. ضمن این که طبق آمار سازمان بهداشت جهانی بالغ بر ۸۰ درصد مردم جهان به ویژه در کشورهای در حال توسعه و نواحی فقیر و دور افتاده عمده ترین نیازهای درمانی خود را از گیاهان دارویی تأمین می کنند. استفاده مطلوب، منطقی و بهینه از این منابع که به لحاظ فناوری بسیار کم هزینه تر و ساده تر از صنایع دارویی شیمیایی است، می تواند ضمن تأمین بخشی از نیازهای عمده بهداشتی و درمانی جامعه از خروج مقادیر متناهی ارز جلوگیری نموده و مانع گسترش وابستگی به بیگانگان شود. بنا براین با اتخاذ سیاست ها و راهکارهای مناسب و مبتنی بر یک شناخت واقع گرایانه از وضعیت موجود این منابع و کاربرد روش های علمی و صحیح در تمام ابعاد از کاشت، داشت، برداشت و بهره برداری صنعتی و اقتصادی آن، چه از طبیعت چه به صورت کشت مکانیزه، می توان به درکی واقعی و اصولی در خصوص تشریح بازدهی گیاهان دارویی در جوامع رو به رشدی همچون ایران رسید. علاوه بر حفظ و حراست از این سرمایه های ملی به شکوفایی و توسعه پایدار جامعه نیز دست یافت.

دکتر حسین ستاورز

مهندس مینترافاسمی

setavarzhossein@yahoo.com

mghasemi87@yahoo.com